

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

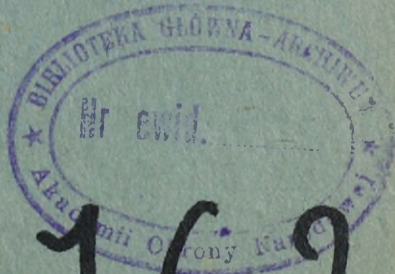
JAWNE

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP
~~0166~~
1988-02-26 19...

~~_____~~
~~_____~~
Egz. Nr 2

**DOSKONALENIE STRUKTURY
ORGANIZACYJNO-ETATOWEJ
ORGANÓW DOWODZENIA FRONTU
O SKŁADZIE KOALICYJNYM
(„IKSJA” M-013)**

47629

JAWNE

MS Bas

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

~~1988-02-26~~
1988-02-26

0166

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~

Egz. Nr 2

DOSKONALENIE STRUKTURY
ORGANIZACYJNO-ETATOWEJ
ORGANÓW DOWODZENIA FRONTU
O SKŁADZIE KOALICYJNYM
(„IKSJA” M-013)

~~_____~~ 47629

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657

JAWNE

~~SECRET~~
~~SECRET~~

~~SECRET~~
Dga.nr 2...

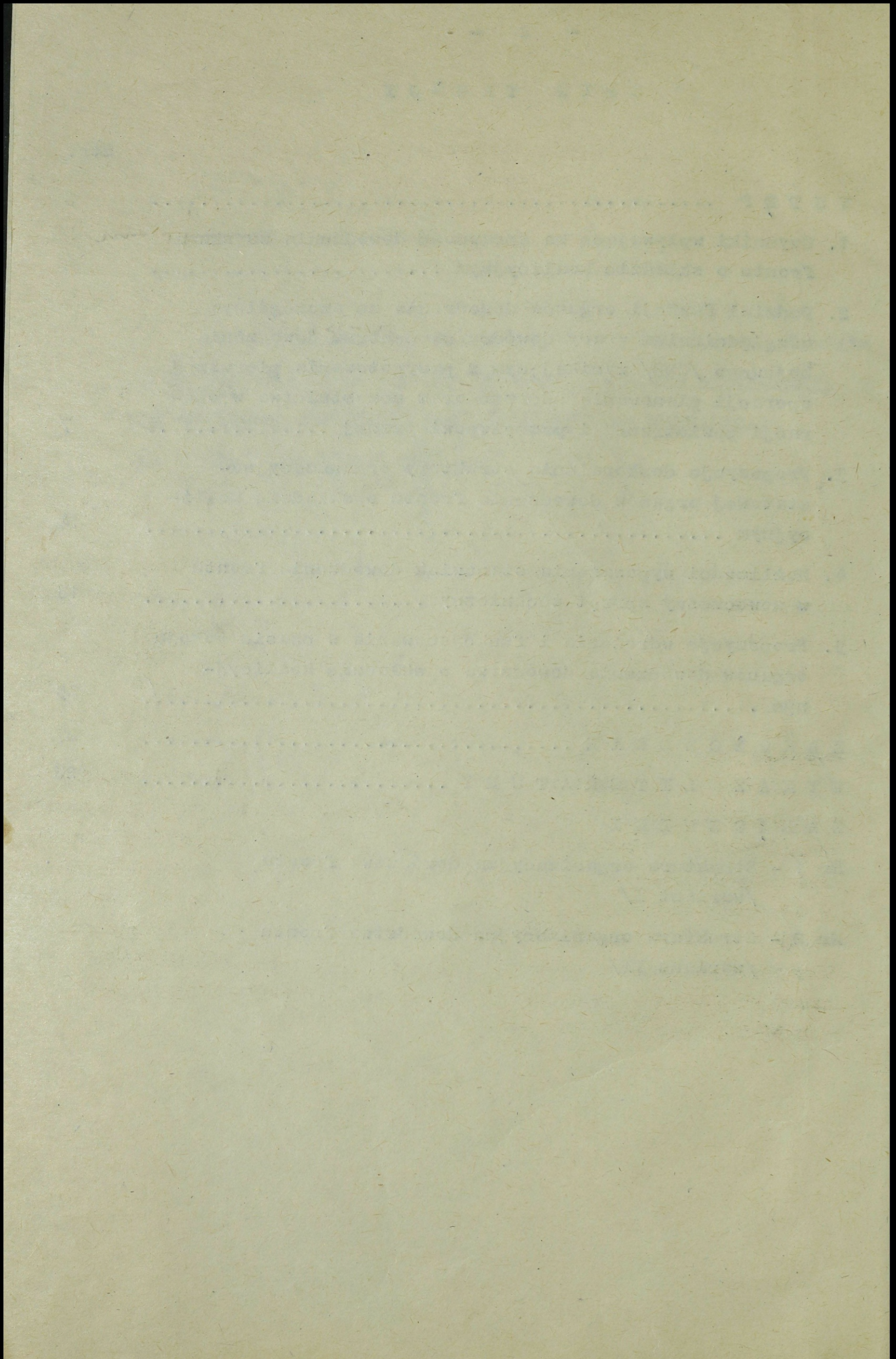

DOSKONALENIE STRUKTURY ORGANIZACYJNO-ETATOWEJ
ORGANÓW DOWODZENIA FRONTU O SKŁADZIE KOALICYJNYM

Opracował zespół pod kierownictwem płk.doc.dr. Teofila
WÓJCIKA w składzie: płk.doc.dr.hab. Sylwester PIOTROWSKI,
płk.dr.Bogdan TARASTUK, ppłk.dr.Władysław MECHALICKI,
mjr.dypl. Sylwester SADOWSKI.

S P I S T R E Ś C I

	Str.
W S T Ę P	3
1. Czynniki wpływające na sprawność dowodzenia wojskami frontu o składzie koalicyjnym	4
2. Podział funkcji organów dowodzenia ze szczególnym uwzględnieniem pracy dowódcy na centrum dowodzenia bojowego /CDB/ wynikającym z przygotowania pierwszej operacji planowania uderzeń oraz uczestnictwa w operacji powietrznej i przeciwpowietrznej	7
3. Propozycje doskonalenia struktury organizacyjno-etatowej organów dowodzenia frontu o składzie koalicyjnym	14
4. Możliwości wyposażenia stanowisk dowodzenia frontu w nowoczesny sprzęt techniczny	18
5. Propozycje wdrożenia i funkcjonowania w czasie pokoju organów dowodzenia dowództwa o składzie koalicyjnym	25
Z A K O Ń C Z E N I E	27
W Y K A Z L I T E R A T U R Y	28
Z A Ł Ą C Z N I K I	
Nr 1 - Struktura organizacyjna dowództwa frontu /wariant I/	
Nr 2 - Struktura organizacyjna dowództwa frontu /wariant II/	

W S T Ę P

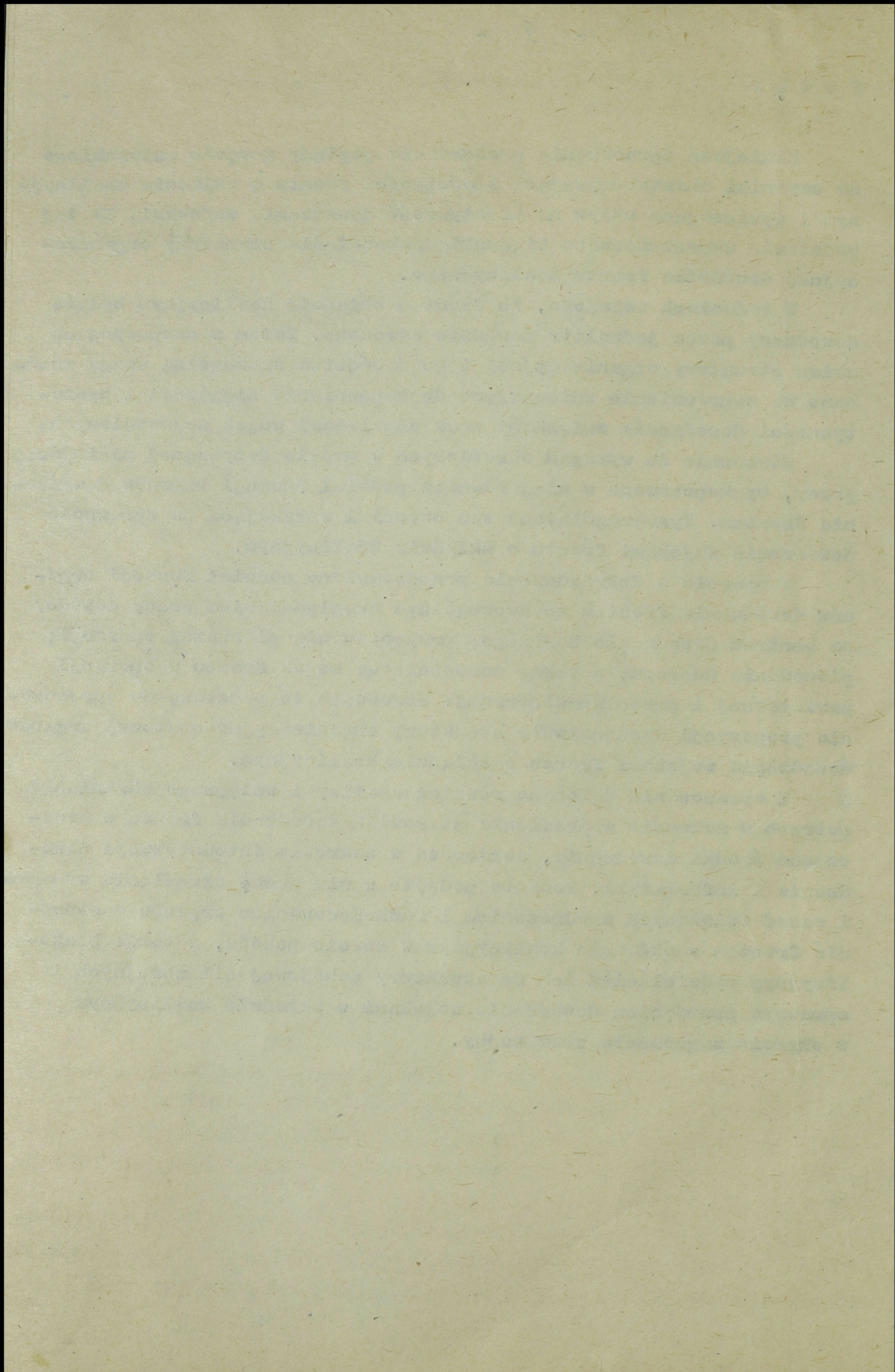
Niniejsze opracowanie przedstawia poglądy zespołu autorskiego na czynniki charakteryzujące właściwości frontu o składzie koalicyjnym i wywierające wpływ na efektywność dowodzenia wojskami. Na tej podstawie zaprezentowano kierunki doskonalenia struktury organizacyjnej dowództwa frontu koalicyjnego.

W badaniach założono, że front o składzie koalicyjnym będzie dowodzony przez jednolite dowództwo narodowe. Zatem w propozycjach zmian struktury organizacyjnej tego dowództwa szczególną uwagę zwrócono na usprawnienie zmierzające do zapewnienia ciągłości i operatywności dowodzenia związkami oraz oddziałami wojsk sojuszniczych.

Stosownie do wymagań określonych w umowie dotyczącej niniejszej pracy, wyeksponowano w niej również podział funkcji organów dowodzenia frontem. Wyszczególniono też czynniki wpływające na sprawność dowodzenia wojskami frontu o składzie koalicyjnym.

W oparciu o doświadczenia przedstawiono podział funkcji organów dowodzenia frontem ze szczególnym uwzględnieniem pracy dowódcy na centrum dowodzenia bojowego; przygotowania pierwszej operacji; planowania uderzeń; a także uczestnictwa wojsk frontu w operacji powietrznej i przeciwpowietrznej. Stanowiło to podstawę do opracowania propozycji doskonalenia struktury organizacyjno-etatowej organów dowodzenia wojskami frontu o składzie koalicyjnym.

W opracowaniu dokonano również analizy i wstępnego określenia potrzeb w zakresie wyposażenia stanowisk dowodzenia frontu w nowoczesne środki dowodzenia, zwłaszcza w zakresie automatyzacji dowodzenia i informatyki. Ponadto podjęto w nim próbę określenia wymagań i zasad związanych z wdrożeniem i funkcjonowaniem organów dowodzenia frontem o składzie koalicyjnym w czasie pokoju, a także bezkolizyjnym wydzieleniem ich ze struktury pokojowej sił zbrojnych i sprawnym przejęciem dowodzenia wojskami w układzie koalicyjnym w okresie zagrożenia oraz wojny.

1. CZYNNIKI WPLYWAJĄCE NA SPRAWNOŚĆ DOWODZENIA WOJSKAMI FRONTU O SKŁADZIE KOALICYJNYM

Przewidywany rozwój działań wojennych w Europie oraz terytorialne uytuowanie państw przeciwstawnych koalicji powodują, że w przyszłych działaniach zbrojnych nastąpi zawczasu zaplanowane lub wymuszone w ich toku tworzenie związków operacyjnych o składzie koalicyjnym.

Organa przewidziane do zapewnienia sprawnego dowodzenia takimi związkami, utworzonymi w oparciu o jednolity skład narodowy państwa, którego wojska stanowią będą, główne siły frontu, powinna cechować bardzo wysoka zdolność do zachowania ich żywotności.

Do zasadniczych czynników wpływających na sprawność dowodzenia wojskami frontu o składzie koalicyjnym można zaliczyć: różnice językowe i organizacyjne; specyfikę uzbrojenia i wyposażenia technicznego oraz strukturę dowództw i wyposażenia sztabów; odmiennosć sposobów i norm zabezpieczenia materiałowego oraz metod pracy organów dowodzenia i sporządzania dokumentów bojowych. Wynikają one z odrębnych tradycji narodowych poszczególnych armii państw - uczestników Układu Warszawskiego, ich samodzielnego rozwoju i zróżnicowanych możliwości ekonomicznych.

Różnice językowe.

Językiem dowodzenia i współdziałania w armiach państw - uczestników Układu Warszawskiego jest język rosyjski, który obowiązuje:

- w bezpośrednich kontaktach zarówno dowódców, jak i oficerów sztabów podczas stawiania zadań; organizowania współdziałania; kontroli wykonania rozkazów;
- w toku wymiany informacji przez techniczne środki łączności;
- przy opracowywaniu dokumentów bojowych przeznaczonych do przekazania organom dowodzenia podporządkowanych i współdziałających związków oraz oddziałów armii sojusznicznych.

Przyjęto, że biegła znajomość tego języka obowiązuje szczególnie bezpośrednich organizatorów operacji, a więc dowódców ogólnowojskowych, dowódców i szefów rodzajów wojsk i służb. Swobodnie powinni posługiwać się nim również oficerowie kierunkowi, współpracujący z wojskami sojusznicznymi.

Ponadto dla rozwiązywania problemów dowodzenia i współdziałania stosowana jest wymiana grup operacyjnych i łączności między organami dowodzenia wojsk sojusznicznych. Podstawowym zadaniem ich jest

utrzymanie trwałego współdziałania i zapewnienie ciągłości dowodzenia. W skład tych grup powinni wchodzić oficerowie z dobrze opanowanym językiem rosyjskim, a w miarę możliwości i językiem narodowym podporządkowanego lub współdziałającego związku operacyjnego.

Struktura organizacyjna wojsk, ich uzbrojenie i wyposażenie techniczne.

Organizacja, uzbrojenie i wyposażenie wojsk poszczególnych armii sojuszniczych nie jest jednolite. W armiach tych, oprócz podstawowego standartowego wyposażenia, w dużym zakresie wykorzystywany jest sprzęt techniczny produkcji krajowej o różnych parametrach. Dotyczy to głównie samochodów transportowych, niektórych rodzajów sprzętu, jak: łączności, inżynierskiego, chemicznego, tyłowego. Istniejące różnice dotyczą nie tylko liczby i jakości uzbrojenia, ale również struktur organizacyjnych.

Zróznicowane struktury organizacyjne, uzbrojenie i wyposażenie wojsk powodują, że przy jednakowym stopniu ukompletowania, możliwości bojowe wojsk poszczególnych armii są różne.

Struktury organizacyjne dowództw i ich wyposażenie w techniczne środki dowodzenia.

Struktury organów dowodzenia związków operacyjnych poszczególnych armii narodowych są zbliżone. Istniejące różnice dotyczą głównie liczby osób funkcyjnych wchodzących w skład komórek organizacyjnych sztabów, a także podporządkowania niektórych komórek wewnątrz sztabu. Tak więc sprawność dowodzenia będzie zależna przede wszystkim od wyposażenia dowództw w techniczne środki dowodzenia, jak również od możliwości sprzęgania wykorzystywanych w poszczególnych armiach systemów i środków łączności w jednolity kompleks.

Obecnie zapewnienie sprawnej łączności siłami i środkami różnych armii nastęrcza poważne trudności. Wskaźnikami tych trudności są przede wszystkim:

- wydłużony czas nawiązywania łączności i usuwania uszkodzeń występujących na stykach;
- powolne przekazywanie informacji w języku rosyjskim /telegrafny, szyfrogramy/;
- nieumiejętna współpraca radiotelegrafistów /radiotelefonistów/ poszczególnych armii, utrzymujących łączność we wspólnych sieciach /kierunkach/ radiowych, spowodowana brakiem specjalnego przeszkolenia do pracy w koalicyjnych sieciach radiowych i zautomatyzowanych systemach dowodzenia.

Wymienione wyżej trudności wynikają głównie z różnorodności struktur organizacyjnych oddziałów i pododdziałów łączności; różnic w konstrukcji sprzętu łączności; odmienności stosowanych zasad nawiązywania łączności i wymiany korespondencji; a także niepokonanych dotąd barier językowych.

Odmienność wyposażenia wojsk w środki łączności pod względem ilościowym i stosowanych typów sprzętu sprawia, że dla potrzeb ugrupowań koalicyjnych planowanie łączności jest niezwykle czasochłonne. Niezbędne jest dokonywanie szczegółowych uzgodnień, a w niektórych wypadkach występujące utrudnienia wynikają z tego, że w określonych relacjach stosowane są w poszczególnych armiach radiostacje o odmiennych zakresach częstotliwości.

W narodowych systemach łączności funkcjonują ponadto środki różnych generacji /starego i nowego parku/, co również utrudnia sprzężanie jej w jednolity kompleks.

Odmienność przepisów korespondencji radiowej i telegraficznej, stosowanych w poszczególnych armiach, różnorodność wykorzystywanych tabel rozmówniczych, radiotelegrafistów i sposobów sprawdzania tożsamości korespondentów, niejednolitość metod doboru kryptonimów i sygnałów rozpoznawczych radiostacji, a także wspomniane już trudności językowe, niezwykle komplikują organizację łączności w zgrupowaniach koalicyjnych.

Eksperymentalnie stosowane w poszczególnych armiach narodowych różne środki automatyzacji dowodzenia /w tym oprogramowania EMC i zakres formalizacji dokumentów/, praktycznie uniemożliwiają zautomatyzowanie procesów dowodzenia zgrupowaniami koalicyjnymi.

W związku z powyższym, do czasu wdrożenia do wojsk zautomatyzowanych systemów dowodzenia, dowodzenie zgrupowaniami koalicyjnymi może być realizowane wyłącznie metodami klasycznymi /tradycyjnymi/.

Sposoby i normy zabezpieczenia materiałowego.

Systemy zabezpieczenia materiałowego wojsk sojusznicznych są podobne i niewiele się różnią. Istniejące różnice wynikają z potrzeb oraz możliwości państw i armii sojusznicznych, a także z własnych doświadczeń bądź tradycji. Niepełne zunifikowanie podstawowego sprzętu bojowego utrudnia wzajemne wsparcie i dokonywanie manewru. Mimo stosowania identycznego systemu umownych i naturalnych miar, odmienny jest skład ilościowy i asortymentowy żywności w racji dziennej, różna jest też zawartość zestawów części zamiennych oraz zestawów medycznych.

Taki stan powoduje, że aktualnie podstawowymi sposobami zabezpieczenia wojsk armii sojuszniczych pod względem materiałowym są sposoby pochodzące ze źródeł narodowych. Natomiast pomocniczymi sposobami są mieszane, w których wojska otrzymują zaopatrzenie zarówno ze źródeł narodowych, jak i sojuszniczych.

Metody pracy organów dowodzenia i opracowywania dokumentów bojowych.

Metody pracy dowódców i sztabów armii sojuszniczych są w zasadzie jednolite. Powszechnie zastosowanie ma metoda równoległego przygotowania operacji /walki/. Metoda ta jest jednakowo interpretowana i praktycznie stosowana w poszczególnych armiach. Natomiast występujące różnice w pracy dowództw poszczególnych armii, sprowadzają się do stosowania odmiennych sposobów realizacji określonych przedsięwzięć oraz różnic zarówno w treści, jak i w formie niektórych dokumentów bojowych. Wynikają one głównie ze stosowania różnych znaków taktycznych i skrótów, używanych dla graficznego i tekstowego przedstawienia w dokumentach bojowych tych samych informacji.

2. PODZIAŁ FUNKCJI ORGANÓW DOWODZENIA FRONTU ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM PRACY DOWÓDCY NA CENTRUM DOWODZENIA BOJOWEGO /CDB/ WYNIKAJĄCYCH Z PRZYGOTOWANIA PIERWSZEJ OPERACJI PLANOWANIA UDERZEŃ ORAZ UCZESTNICTWA W OPERACJI POWIETRZNEJ I PRZECIWPOWIETRZNEJ

Powszechnie przyjmuje się, że dowództwo frontu spełnia funkcje^{x/} główne, kierownicze i informacyjne.

Funkcje główne, zwane również gotowości bojowej, mają charakter wiodący. Zalicza się do nich: wychowanie, szkolenie, ukompletowanie, zabezpieczenia techniczne i tyłowe. Funkcje te przy pomocy odpowiednich wskaźników ilustrują dwa stany gotowości bojowej wojsk, a mianowicie: nakazany do osiągnięcia i osiągnięty przez wojska frontu.^{xx/}

Do funkcji kierowniczych zaliczono: funkcję decyzyjno-planistyczną /nazywaną również prognostyczno-planistyczną lub przewidywania/;^{xxx/} funkcję organizowania; funkcję pobudzania /motywowania/; funkcję kontrolowania.

x/ Funkcja jest to wyodrębniony zakres powtarzających się działań wraz z procedurami ich realizacji, obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności, zapewniających sprawną realizację zadań i osiągnięcie wyznaczonego celu. Por. Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji. Ossolineum Wrocław, Warszawa ... 1978r. s. 70-71; W. Mróz, Zarys kierowania i organizacji pracy dowódczej i sztabowej. Warszawa 1978, s. 18.

xx/ Por. W. Mróz, Zarys kierowania i organizacji pracy dowódczej i sztabowej. Warszawa 1978, s. 18.

xxx/ Por. Tamże, s. 20; L. Krzyżanowski, Podstawy nauki zarządzania. PWN Warszawa 1985, s. 226-230.

Najistotniejszą treść funkcji decyzyjno-planistycznej można sprowadzić do następujących przedsięwzięć:

1. Sformułowania zamiaru operacji i określenia zadań dla podległych wojsk.
2. Dokonania wyboru sposobu realizacji zadań przez podległe wojska i zabezpieczenia ich działań, zaplanowania operacji frontowej.
3. Określenia niezbędnych środków oraz źródeł i sposobów ich pozyskiwania.

Można więc przyjąć, że w wyniku realizacji funkcji decyzyjno-planistycznej powstaje wzorzec działania wojsk frontu w określonym miejscu i przedziale czasu, czyli zostaje podjęta decyzja dowódcy frontu o operacji oraz plan operacji frontowej.

Proces wypracowania decyzji o operacji oraz planowania pierwszej operacji frontowej, w tym uderzeń, a także udziału wojsk frontu w operacji powietrznej i przeciwpowietrznej jest działaniem projektującym /preparacyjnym/, zmierzającym do określenia zadań /celów/ jakie należy wykonać /zamierza się osiągnąć/ oraz sposobu ich realizacji /osiągnięcia/. Proces ten obejmuje również określenie sposobów współdziałania wojsk i zabezpieczenia ich działań. Można więc przyjąć, że proces ten przebiega w oparciu o zabiegi mające charakter analityczny, syntetyzujący i oceniający. Mogą rozpocząć się one od sformułowania - przyjęcie - idealnej decyzji i planu operacji /idealnego wzorca działań/. Natomiast przez uwzględnianie poznanych różnych ograniczeń, priorytetów i innych uwarunkowań /zwykle pogarszających ową idealną decyzję i plan operacji/, zmierza się do rozwiązania realistycznego, w miarę najkorzystniejszego i adekwatnego do aktualnej, jak również przyszłej sytuacji strategicznej i operacyjno-taktycznej.

Metoda realizacji funkcji decyzyjno-planistycznej przez dowództwo frontu koalicyjnego nie będzie się istotnie różnić od powszechnie stosowanej. Jednakże w treści rozwiązywanych problemów należy uwzględnić szereg dodatkowych elementów. Tak więc, dowództwo frontu powinno przede wszystkim zapoznać się szczegółowo ze składem i stanem wojsk sojusznicznych oraz warunków i sposobu tworzenia zgrupowania o składzie koalicyjnym. Szczególną uwagę powinno zwrócić na: rodzaje wojsk sojusznicznych, mających wejść w skład frontu; możliwości bojowe poszczególnych związków i jednostek wojskowych, ich stan ukompletowania i wyposażenia; stopień wyszkolenia wojsk i stan moralno-polityczny żołnierzy. Należy uwzględnić również możliwość

włączenia systemów dowodzenia tych wojsk do systemu dowodzenia frontu i zapewnienie sprawnego dowodzenia nimi oraz zdolność ich organów do sprawnego i scentralizowanego dowodzenia, szczególnie w zakresie użycia sił raketowych, lotnictwa i środków obrony powietrznej. Wzzechstronna analiza i ocena tych danych pozwoli na wyciągnięcie właściwych wniosków odnośnie możliwości i wykorzystania w operacji wojsk sojuszniczych. A zatem, jest to jeden z warunków efektywnej realizacji funkcji decyzyjno-planistycznej przez dowództwo frontu.^{x/} Sprawna realizacja tej funkcji wymaga również opracowywania w języku rosyjskim dokumentów związanych z planem operacji frontowej, zwłaszcza tych, które przekazywane są przełożonemu. Dotyczy to również dokumentów stanowiących podstawę o organizacji operacji, które przewiduje się przekazać do podporządkowanych oraz współdziałających wojsk sojuszniczych.

Ogólnie ujmując, funkcja organizowania, wyraża się w określeniu przez dowództwo frontu składu zgrupowań, ugrupowania operacyjnego wojsk oraz poszczególnych jego elementów, które umożliwią realizację zarówno podjętej decyzji, jak i planu operacji frontowej.

Dla sztabu frontu podstawę do zorganizowania stosownego ugrupowania operacyjnego wojsk frontu i składu poszczególnych jego elementów stanowią przede wszystkim cele, jakie ma on osiągnąć, zdekomponowane na zadania oraz przewidywane sposoby działań prowadzące do osiągnięcia planowanych zadań.

Funkcja organizowania sprowadza się więc do stworzenia przez dowództwo frontu poszczególnych zgrupowań wojsk i elementów ugrupowania operacyjnego, które są niezbędne i możliwe do utworzenia, zgromadzenia niezbędnych środków materiałowo-technicznych zgodnie z decyzją dowódcy oraz planem operacji. Zwykle potrzeba również zorganizować dodatkowe stanowiska dowodzenia, a także inne organy kierowania, zdolne do samodzielnego dowodzenia wydzielonymi siłami i środkami oraz dostosowywać do potrzeb system dowodzenia wojskami frontu.

Realizacja funkcji organizowania przez dowództwo frontu znacznie poszerza zakres przedsięwzięć i czynności w warunkach, gdy w skład frontu wejść wojska sojusznicze. Dowództwo to powinno bowiem uwzględnić m.in. rodzaje, liczbę związków sojuszniczych, które wejść w skład frontu; miejsce i terminy włączenia tych wojsk w skład poszczególnych zgrupowań i elementów ugrupowania operacyjnego; zadania

^{x/} Przygotowanie i prowadzenie operacji zaczepnej frontu koalicyjnego, Warszawa 1984, s. 63-75; Ćwiczenia: "LATO-78", "WIOSNA-80"; "SOJUZ-81"; "LATO-82"; "WIOSNA-85", "SOJUZ-87".

jakie mają realizować związki sojusznicze; potrzeby i możliwości realizacji przedsięwzięć w zakresie zabezpieczenia wojsk sojuszniczych w środki materiałowo-techniczne; miejsca, sposoby i terminy przyjęcia w podporządkowanie wojsk. Należy również uwzględnić potrzeby, możliwości, rejon i terminy wykorzystywania dodatkowych elementów dowodzenia /grup operacyjnych i punktów dowodzenia/ oraz zakres zmian jakie należy wprowadzić w systemie dowodzenia wojskami frontu, dla zapewnienia sprawnego dowodzenia nowo podporządkowanymi związkami i oddziałami sojuszniczymi. Pełne poznanie i wyczerpująca ocena tych informacji umożliwi określenie właściwych wniosków w zakresie użycia wojsk sojuszniczych w operacji, a zwłaszcza ich możliwości w pierwszej operacji frontowej; jądrowego i ogniowego porażenia nieprzyjaciela; udziału w operacji powietrznej i przeciwpowietrznej.^{x/}

Funkcja pobudzania /motywowania/ dowództwa frontu sprowadza się przede wszystkim do przekazywania podległym wojskom zadań, dotyczących operacji, a także innych informacji wynikających z decyzji i planu operacji, zapewniających osiągnięcie celów operacji oraz zmierzających do zapewnienia zgodności ich działań z poczynionymi ustaleniami.

Oddziaływanie może być realizowane w formie bezpośredniej lub pośredniej. Do pierwszej grupy zalicza się rozkazy, zarządzenia, itp. informacje przekazywane do podwładnych, a wynikające z decyzji dowódcy frontu o operacji oraz jej planu. W tej grupie mieszczą się również wytyczne i inne polecenia sztabu frontu dotyczące operacji frontowej. Do oddziaływania w formie bezpośredniej zalicza się także rozkazy, zarządzenia, wytyczne, itp. informacje przekazywane do podwładnych, lecz w toku prowadzenia operacji. Informacje te dotyczą zwykle operacji w kolejnych dniach oraz sytuacji bieżącej i mają charakter koordynujący realizację zadań przez wojska.

Oddziaływanie przełożonego na podwładnych może być realizowane w formie pośredniej. Jest to oddziaływanie mające na celu wywołanie /wzmoczenie/ motywów działania wojsk podległych. Stosowanie bodźców przez przełożonego może być bardzo zróżnicowane. Dobór form oddziaływań motywacyjnych jest ściśle związany ze stylem dowodzenia.

x/ Tamże; L. Krzyżanowski, Podstawy nauki zarządzania, op.cyt. s. 230-232; Przygotowanie i prowadzenie operacji zaczepnej frontu koalicyjnego, op.cyt. s. 95-111.

W warunkach dowodzenia wojskami o składzie koalicyjnym wstrasta złożoność realizacji funkcji oddziaływania przez dowództwo frontu.

Nieodzownym warunkiem sprawnego spełniania przez dowództwo frontu koalicyjnego funkcji pobudzania jest swobodne posługiwanie się językiem rosyjskim przez oficerów pełniących funkcje kierownicze.

Brak dobrej znajomości przez ogół oficerów języka rosyjskiego, oraz narodowego wojsk wchodzących w skład frontu koalicyjnego, znacznie utrudnia spełnianie funkcji pobudzania. Jak wskazuje praktyka, sytuację tą łagodzić może wymiana grup operacyjnych i łączności między czasowo podporządkowanymi oraz współdziałającymi organami dowodzenia wojsk sojusznicznych.^{x/}

Funkcja kontrolowania rozumiana jest zwykle jako zbiór czynności kontrolnych dla stwierdzenia stanów rzeczywistych działalności wojsk frontu. Służy do porównania ich ze stanami nakazanymi, a następnie wyciągnięcia właściwych wniosków. Funkcję tę rozpatrywać można w trzech aspektach widzenia odnoszących się do trzech okresów /stanów/ działalności wojsk frontu.

Zwykle prowadzona jest kontrola poprzedzająca operację frontową, tzw. prospektywna, realizowana w okresie przygotowania operacji. Prowadzi się również kontrolę bieżącą, sprawowaną w toku prowadzenia operacji. Może być również przeprowadzona kontrola następcza, czyli retrospektywna, którą dokonuje się po zakończeniu operacji.

Kontrola prospektywna polega na sprawdzeniu znajomości przez podwładnych zadań, zrozumienia zamiaru operacji oraz zgodności ich decyzji i planów działań wojsk z decyzją dowódcy frontu o operacji.

Kontrola bieżąca polega na śledzeniu przebiegu operacji w aspekcie jego adekwatności do decyzji dowódcy frontu i planu operacji oraz zgodności osiągniętych rezultatów z celami.

Każde ujawnienie odchylenia od decyzji dowódcy i planu operacji lub w razie możliwości zaistnienia takiej sytuacji, jest podstawą do uruchomienia oddziaływań motywacyjnych, zmierzających do jej likwidacji. Funkcja kontrolowania jest więc zwrotnie sprzężona z funkcją motywowania.^{xx/}

W warunkach dowodzenia wojskami frontu, w skład którego wchodzi wojska koalicyjne, sprawna realizacja funkcji kontrolowania jest możliwa jedynie wtedy, kiedy będzie pokonana bariera językowa. Biegła znajomość tego języka, jak i narodowego armii sojuszniczej,

x/ Charakterystyczne właściwości związków operacyjnych o składzie koalicyjnym mające wpływ na organizację i realizację dowodzenia.
Warszawa 1982.

xx/ Tamże.

z której wojska wejdą w skład frontu, jest pożądana zwłaszcza u dowódców ogólnowojskowych oraz dowódców i szefów rodzajów wojsk i służb. Osoby te bowiem nie tylko powinny, ale również są zobowiązane do prowadzenia kontroli podległych im wojsk, w tym czasowo podporządkowanych związków i oddziałów armii sojuszniczych.^{x/}

Do funkcji informacyjnych zaklasyfikowano: ewidencjonowanie, informowanie cykliczne i bieżące. Funkcje te są ściśle powiązane z funkcjami głównymi i kierowniczymi. Pierwsze z wymienionych są dla pozostałych źródłem informacji niezbędnych w procesie dowodzenia wojskami frontu. Informacje, które charakteryzują sytuację, zjawisko, otoczenie itp. warunki oraz wskazują odchylenia od stanu nakazanego lub pożądanego, umożliwiają bowiem wykonywanie funkcji głównych i kierowniczych.

Można więc przyjąć, że funkcje informacyjne wywierają zasadniczy wpływ na efektywność realizacji funkcji kierowniczych przez dowództwo frontu. Uwzględniając koalicyjny skład wojsk frontu, na jakość realizacji przez to dowództwo funkcji informacyjnych wywiera przede wszystkim wpływ: sprawność funkcjonowania systemu dowodzenia; terminowe włączenie w skład frontu i w jego system dowodzenia nowo podporządkowanych związków i oddziałów sojuszniczych; ilość i jakość technicznych środków dowodzenia, zwłaszcza łączności i opracowywanie informacji; stopień znajomości języka rosyjskiego i narodowego poszczególnych armii sojuszniczych przez kierownicze osoby funkcyjne organów dowodzenia dowództwa frontu, zespoły osobowe komórek informacyjnych, osoby funkcyjne grup operacyjnych, obsługi technicznych środków łączności i przetwarzania informacji.^{xx/}

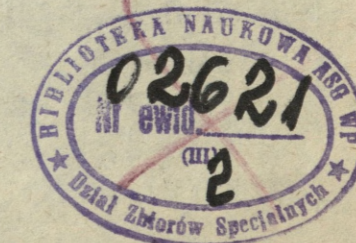
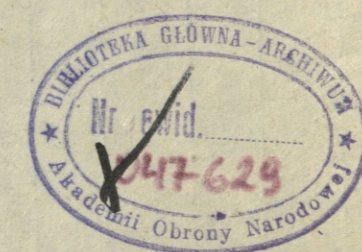
Należy podkreślić ściśle współdziałanie funkcji informacyjnych i kierowniczych dla doskonalenia gotowości bojowej wojsk, którą w sposób kompleksowy wyrażają funkcje główne. Pierwsze z nich dostarczają charakterystykę sytuacji, zadań i warunków ich wykonania, natomiast drugie prezentują dane dotyczące przede wszystkim decyzji, planów i zadań dla podległych wojsk oraz aktualnego stanu ich realizacji. Można więc przyjąć, że wszystkie funkcje spełniane przez dowództwo frontu koalicyjnego są ze sobą sprzężone.^{xxx/}

Szczegółowy podział funkcji organów dowodzenia frontu przedstawia tabela.

x/ Charakterystyczne właściwości związków operacyjnych o składzie koalicyjnym mające wpływ na organizację i realizację dowodzenia.

xx/ Por. ćwiczenia: "LATO-78", "WIOSNA-80", "SOJUZ-81", "LATO-82", "WIOSNA-85" oraz opracowanie nt. Charakterystyczne właściwości mające wpływ na organizację i realizację dowodzenia, Warszawa, 1982.

xxx/ W. Mróz, Zarys kierowania i organizacji pracy dowódczej i sztabowej, op.cyt. s. 21.

3. PROPOZYCJE DOSKONALENIA STRUKTURY ORGANIZACYJNO-ETATOWEJ ORGANÓW DOWODZENIA FRONTEM O SKŁADZIE KOALICYJNYM

Doskonalenie struktury organizacyjnej dowództwa frontu koalicyjnego może być realizowane w dwóch zasadniczych wariantach.

Wariant pierwszy - usprawnienia struktury organizacyjnej dowództwa frontu zapewniające pełną samodzielność dowodzenia wojskami i kierowania środkami walki oraz funkcjonowania, przy jednoczesnym znacznym rozśrodkowaniu w terenie: centrum dowodzenia bojowego wraz z zespołami funkcjonalnymi tworzonymi na bazie pionu operacyjnego, a także dowództw i szefostw rodzajów wojsk oraz punktu dowodzenia rozpoznaniem i punktu dowodzenia walką radioelektroniczną /załącznik 1/.

Wariant drugi - usprawnienia struktury organizacyjnej dowództwa frontu zapewniające wysoką efektywność dowodzenia wojskami i kierowania środkami walki, przy zachowaniu dotychczasowych uprawnień w zakresie dowodzenia przez poszczególne organa oraz obowiązujących zasad organizowania, rozmieszczania i funkcjonowania stanowisk dowodzenia frontu i ich struktury /załącznik 2/.

Zaletą wariantu pierwszego jest m.in. możliwość zapewnienia w wysokim stopniu ciągłości i operatywności dowodzenia wojskami, jak również kierowania środkami walki. Powyższe rezultaty uzyskuje się przez: znaczne zwiększenie liczby stanowisk i punktów dowodzenia rozmieszczanych oraz przesuwanych w sposób rozśrodkowany w różnym czasie; zapewnienie dowodzenia całością wojsk frontu z każdego stanowiska i punktu dowodzenia; łatwość ukrycia, zamaskowania i rozmieszczenia w rejonie niedużych organów dowodzenia i małej ilości środków dowodzenia; zapewnienie wysokiej ruchliwości każdemu z tych punktów dowodzenia i manewrowości całemu systemowi dowodzenia.

Wadą tego wariantu rozwiązania będą prawdopodobnie przede wszystkim trudności w zapewnieniu ciągłości wymiany informacji między poszczególnymi rozśrodkowanymi w znacznej odległości od siebie stanowiskami i punktami dowodzenia. Problem ten może być pogłębiony w wypadku włączenia w skład frontu związków i oddziałów wojsk sojuszniczych. Dowódca frontu może mieć również trudności w utrzymywaniu bezpośredniego kontaktu ze swoimi zastępcami i innymi osobami pełniącymi kierownicze funkcje. Mogą także wystąpić pewne niepowodzenia w terminowym opracowywaniu informacji. Spowoduje to prawdopodobnie trudności w zapewnieniu właściwej ochrony i obrony poszczególnym stanowiskom oraz punktom dowodzenia.

Wiele dodatnich właściwości ma drugi wariant rozwiązania.

Zasadniczą jego zaletą jest przede wszystkim możliwość uzyskania wysokiej operatywności zarówno dowodzenia wojskami, jak i pracy dowódcy oraz sztabu frontu. Rozmieszczenie znacznej części osób funkcyjnych /kierowniczych/ dowództwa frontu na niedużej powierzchni, na jakiej zwykle rozmieszcza się SD /ZSD/ frontu, zapewnia wysoką sprawność przetwarzania i wymiany informacji między dowódcą, a zasadniczymi organami dowodzenia i grupami operacyjnymi wojsk sojusznicych. Dowódca ma możliwość w każdej chwili nawiązać bezpośredni kontakt ze swoimi współpracownikami. Takie funkcjonowanie SD /ZSD/ ułatwia również dowodzenie związkami i oddziałami wojsk koalicyjnych wchodzących w skład frontu.

Istotną wadą drugiego wariantu jest m.in. stosunkowo duża łatwość rozpoznania systemu dowodzenia wojskami frontu oraz duża jego wrażliwość, głównie SD, ZSD i TSD oraz systemu łączności, na ognio-we, radioelektroniczne i inne oddziaływanie nieprzyjaciela. Istnieje zatem stałe zagrożenie zerwania ciągłości dowodzenia.

Doskonalenie struktury organizacyjnej dowództwa frontu koalicyjnego w wariantcie pierwszym, ogólnie ujmując, sprowadza się do stworzenia takiej struktury organizacyjnego tego dowództwa, która zapewniałaby zorganizowanie centrum dowodzenia bojowego oraz stanowisk i punktów dowodzenia rodzajami wojsk. Stanowisk i punktów zdolnych do samodzielnego kierowania podległymi siłami oraz środkami, w tym czasowo podporządkowanymi związkami i oddziałami wojsk sojusznicych. Oprócz centrum dowodzenia bojowego i połączanego stanowiska dowodzenia wojsk lotniczych oraz wojsk obrony przeciwlotniczej, należałoby przede wszystkim organizować w pełni samodzielne punkty dowodzenia rozpoznaniem, WRE, WRiA, WInz i WChem.

Dla zapewnienia sprawnego przejęcia i sprawowania dowodzenia nowo podporządkowanymi związkami i oddziałami wojsk sojusznicych dostrzega się potrzebę stworzenia etatowo w dowództwie frontu 5 grup operacyjnych i 5-6 oficerów, którzy mogliby być wykorzystani jako ich przedstawiciele. Należałoby również dysponować odpowiednimi środkami technicznymi dowodzenia w ilości zapewniającej wyposażenie poszczególnych grup operacyjnych i przedstawicieli.

W sztabie frontu powinny być zorganizowane 2 grupy operacyjne, a ponadto 3-4 oficerów, którzy mogą być wykorzystywani jako przedstawiciele. Ponadto w dowództwie wojsk lotniczych, WOPL i WRiA powinno być zorganizowane po 1 grupie operacyjnej. Każde z wymienionych dowództw powinno mieć po 1 oficerze, którego mogłoby wykorzystać jako przedstawiciela.

Głównym przeznaczeniem grupy operacyjnej powinno być sprawne

przejęcie dowodzenia nowo podporządkowanym związkami operacyjnymi wojsk sojuszniczych, włączenie go do systemu dowodzenia frontu oraz zapewnienie ciągłego i operatywnego dowodzenia nim. Natomiast przeznaczenie przedstawiciela byłoby takie samo jak grupy operacyjnej, lecz w stosunku do związku taktycznego lub oddziału wojsk sojuszniczych.

Doskonalenie struktury organizacyjnej dowództwa frontu koalicyjnego z uwzględnieniem wariantu drugiego w istocie swojej może sprowadzić się do posiadania etatowo w tym dowództwie odpowiedniego zespołu oficerów wraz z niezbędnymi technicznymi środkami dowodzenia, z którego organizowane będą grupy operacyjne i wykorzystywani przedstawiciele. Powinien być to zespół oficerów i środków dowodzenia, z którego można by jednocześnie zorganizować i wykorzystać 2 grupy operacyjne do ogólnowojskowych związków operacyjnych, 2-3 grupy operacyjne do związków operacyjnych lub związków taktycznych rodzajów wojsk oraz 4-5 przedstawicieli do związków taktycznych i oddziałów ogólnowojskowych, jak również do innych rodzajów wojsk. Przeznaczenie tych grup operacyjnych i przedstawicieli jest takie samo jak omówiono uprzednio.

Wstępne wyniki badań wskazują, że w dowództwie frontu powinna być osoba funkcyjna /np. zastępca szefa sztabu/, odpowiedzialna za przyjęcie w podporządkowanie nowo przydzielonych związków i oddziałów wojsk sojuszniczych oraz sprawne włączenie ich do systemu dowodzenia frontu. Byłaby ona również odpowiedzialna za utrzymanie ciągłego współdziałania z innymi związkami sojuszniczymi. Oficer pełniący tę funkcję mógłby również kierować pracą zespołu doraźnie tworzonego dla zaplanowania i zorganizowania działań wojsk specjalistycznych z armii sojuszniczych podporządkowanych frontowi.^{x/} Zespół taki może być tworzony z oficerów sztabu frontu i dowództw tych specjalistycznych jednostek sojuszniczych.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że zasadniczymi zadaniami grupy operacyjnej wysyłanej do nowo podporządkowanego związku mogą być^{xx/}

x/ Np. działań desantowo-szturmowych itp.

xx/ Por. np. Biuletyn Informacyjny Nr 1/119/ Sztab Gen.WP, Warszawa 1975, s. 42-43; Biuletyn Informacyjny Nr 3/135/ Sztab Gen.WP, Warszawa 1980, s. 70-71; Charakterystyczne właściwości związków operacyjnych o składzie koalicyjnym mające wpływ na organizację i realizację dowodzenia, op.cyt. s. 14.

- zapoznanie się z zadaniem jakie uprzednio otrzymał ten związek, stopniem jego realizacji, położeniem wojsk, stanem ukończenia i zaopatrzenia w środki materiałowo-techniczne oraz stopniem gotowości i zdolności bojowej;

- włączenie podporządkowanego związku do systemu dowodzenia frontu;

- udzielanie pomocy w terminowym otrzymaniu i zrozumieniu dyrektyw, rozkazów, zarządzeń i innych informacji otrzymywanych od dowódcy i sztabu frontu;

- przekazywanie dowódcy związku podporządkowanego danych o nieprzyjacielu oraz innych informacji o sytuacji, możliwościach i zamiarach działania wojsk własnych uzyskanych ze sztabu frontu;

- pomaganie w uzgadnianiu działań bojowych z sąsiadami i rodzajami wojsk frontu;

- meldowanie do sztabu frontu danych o położeniu wojsk, zamiarach dowódcy związku podporządkowanego i jego decyzji;

- meldowanie do sztabu frontu o przebiegu realizacji zadań przez wojska związku sojusznicznego oraz danych o nieprzyjacielu i warunkach prowadzenia działań w pasie jego wojsk;

- pomaganie sztabowi, przy którym znajduje się grupa w prawidłowym i terminowym składaniu meldunków dotyczących położenia i działania podległych wojsk i danych z rozpoznania;

- ułatwienie kontaktów w pionie odnośnych dowództw i szefostw rodzajów wojsk i służb w zakresie zabezpieczenia operacyjnego, zabezpieczenia techniczno-specjalnego i zabezpieczenia tyłowego operacji;

- utrzymywanie łączności ze sztabem frontu oraz załatwianie innych spraw wynikających w toku działań.

Zasadnicze zadania przedstawiciela wysyłanego do nowo podporządkowanego związku taktycznego lub oddziału wojsk sojusznicznych są takie same jak grupy operacyjnej.

Oprócz zadań związanych bezpośrednio ze sprawnym przejęciem dowodzenia przez dowództwo frontu nowo podporządkowanym związkiem oraz utrzymaniem ciągłości i operatywności dowodzenia nim, grupa operacyjna może wykonywać również inne zadania, zlecone jej przez dowództwo frontu. Zadania specjalistyczne poszczególni oficerowie grupy /przedstawiciele/ powinni otrzymywać od dowódców i szefów rodzajów wojsk i służb.

Skład grupy operacyjnej może być różny i zależeć przede wszystkim od rodzaju realizowanych przez nią zadań. Badania wskazują, że w skład grupy operacyjnej delegowanej dla przejęcia dowodzenia nowo

podporządkowaną armią i dla potrzeb dowodzenia nią może wejść: 2-3 oficerów o specjalności operacyjnej; 1-2 oficerów rozpoznawczych; 1-2 oficerów łącznościowców; oraz po 1 oficerze poszczególnych rodzajów wojsk i służb; a także tłumacz znający język narodowy armii, będącej w podporządkowaniu frontu.^{x/}

Przedstawiciel delegowany dla potrzeb dowodzenia związkiem taktycznym lub oddziałem może mieć do pomocy przydzielonych oficerów specjalistów.^{xx/}

Grupa operacyjna /przedstawiciel/ delegowana do nowo podporządkowanego związku /oddziału/ powinna być wyposażona w odpowiednie techniczne środki dowodzenia. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że grupa ta /przedstawiciel/ powinna posiadać przede wszystkim własne środki i dokumenty łączności, zapewniające utrzymanie trwałej łączności ze sztabem frontu oraz niezbędne środki transportowe. Należy ją /jogo/ wyposażać również w mapy, materiały sztabowo-biurowe i inne niezbędne do sprawnego działania środki.^{xxx/}

4. MOŻLIWOŚCI WYPOSAŻENIA STANOWISK DOWODZENIA FRONTU W NOWOCZESNY SPRZĘT TECHNICZNY

Możliwości wyposażenia stanowisk dowodzenia frontu w nowoczesny sprzęt techniczny frontu rozpatruje się w trzech aspektach, a mianowicie:

- wspomaganie pracy dowódcy i poszczególnych osób organów dowodzenia frontu;
- automatyzacji procesów dowodzenia;
- automatyzacji systemów łączności.

W dotychczasowych systemach dowodzenia frontu praca organów dowodzenia w nieznacznym tylko zakresie wspomagana była nowoczesną techniką. Podejmowane próby wykorzystania do tego celu techniki komputerowej nie spełniły oczekiwań. Dlatego też duże nadzieje w tym zakresie wiąże się z techniką mikrokomputerową.

Wprowadzanie techniki mikrokomputerowej do wspomaganie pracy dowódców frontu powinno odbywać się stopniowo, w miarę nasycania mikrokomputerami sił zbrojnych i przygotowywania odpowiednich programów użytkowych.

Na stanowisko dowodzenia frontu proponuje się wprowadzać mikrokomputery w trzech etapach:

x/ Biuletyn Informacyjny Nr 1/119/, op.cyt. s. 44.

xx/ Tamże, s. 41.

xxx/ Tamże, s. 41.

W pierwszym etapie wprowadzić mikrokomputery "osobiste", wspomagające pracę poszczególnych osób funkcyjnych dowództwa frontu. Powinny być one zainstalowane bezpośrednio w miejscu pracy określonej osoby funkcyjnej, w autobusie sztabowym, namiocie lub stacjonarnym miejscu pracy.

Oprogramowanie użytkowe tych mikrokomputerów powinno zapewnić realizację najbardziej pracochłonnych kalkulacji operacyjno-taktycznych oraz wykonywanie niezbędnych dokumentów pomocniczych.

W drugim etapie celowe byłoby utworzyć sieć mikrokomputerową, umożliwiającą wykorzystanie mikrokomputerów w ramach stanowisk i punktów dowodzenia frontu. Wykorzystanie ich w tym etapie sprawałoby się do prowadzenia skomplikowanych kalkulacji operacyjno-taktycznych oraz wykonywania podstawowych dokumentów bojowych, w tym zwłaszcza dokumentów dowodzenia wojskami i pomocniczych.

W trzecim etapie należałoby utworzyć sieć mikrokomputerową obejmującą poszczególne stanowiska dowodzenia frontu.

Utworzenie sieci mikrokomputerowej dowództwa frontu umożliwiłoby: realizację podstawowych kalkulacji operacyjno-taktycznych na poszczególnych stanowiskach i punktach dowodzenia, przy wykorzystaniu centralnej bazy danych; wymianę informacji wewnątrz stanowisk dowodzenia, jak i między nimi; wykonywanie większości dokumentów bojowych przy wykorzystaniu techniki mikrokomputerowej; realizację wielu zadań związanych z dowodzeniem wojskami, powiadamianiem, ostrzeganiem itp.

Jak wskazują badania, główny wysiłek w przygotowaniu bazy mikrokomputerowej do wspomagania pracy dowództwa frontu, powinien być skierowany na doskonalenie działalności pionu operacyjnego, mobilizacyjnego, materiałowo-technicznego oraz na wspomaganie systemów dowodzenia i kierowania środkami walki, w tym głównie OPL i WRiA.

W tematyce operacyjnej główny wysiłek powinien być skierowany na budowę i wdrożenie systemu informatycznego obejmującego następującą problematykę:

- kompleksową ocenę i prognozowanie stanu gotowości bojowej wojsk;
- operacyjną charakterystykę terenu i przygotowanie TDW;
- systemu przygotowania danych o potencjalnym przeciwniku;
- optymalizację dyslokacji wojsk;
- elementy planowania operacyjno-taktycznego;
- szkolenie operacyjne.

W problematyce uzupełnień mobilizacyjnych, główny wysiłek skierowany powinien być na:

- informatyzację gospodarki zasobami ludzkimi;
- wspomaganie planowania potrzeb i wykorzystania środków transportowych i maszyn inżynierskich pobieranych z gospodarki narodowej;
- ocenę i optymalizację struktur organizacyjnych.

W problematyce materiałowo-technicznej i tyłowego zabezpieczenia główny wysiłek powinien być skierowany na informatyzację procesu gospodarki materiałowej i technicznej oraz ocenę jakości zaopatrzenia materiałowego i eksploatacji techniki wojskowej.

Natomiast w problematyce systemów dowodzenia i kierowania środkami walki główny wysiłek w przygotowaniu bazy mikrokomputerowej powinien być skierowany na wspomaganie procesów rozpoznania radioelektronicznego i kierowania środkami walki.

Na podstawie doświadczeń uzyskanych z przeprowadzonych ćwiczeń wynika, że niezależnie od wprowadzania techniki mikrokomputerowej do wspomagania pracy dowództwa frontu, konieczne jest doskonalenie tradycyjnych środków technicznych i wprowadzanie nowych, o zwiększonych możliwościach. Dotyczy to zwłaszcza środków technicznych do wykonywania dokumentów bojowych zarówno tekstowych, jak i graficznych, powielania ich oraz przesyłania dokumentów graficznych osobom wewnątrz stanowiska oraz między stanowiskami dowodzenia.

Duże nadzieje w zwiększeniu efektywności dowodzenia frontem wiąże się z automatyzacją procesów dowodzenia przez wprowadzenie polowych zautomatyzowanych systemów dowodzenia wojskami frontu /PZSDW F/.

Z analizy literatury przedmiotu wynika, że polowy zautomatyzowany system dowodzenia wojskami frontu powinien umożliwić:^{x/}

- odbiór dyrektyw, rozkazów, zarządzeń oraz komend i sygnałów dowodzenia bojowego od przełożonego oraz przekazywanie potwierdzeń o odbiorze ww. wiadomości;
- przekazywanie przełożonemu meldunków o realizacji postawionych zadań;
- przekazywanie dyrektyw, rozkazów, zarządzeń oraz komend i sygnałów dowodzenia bojowego do podwładnych, a także odbiór od nich

x/ Ogólna charakterystyka PZSDW i PZSL ZO oraz kierunki doskonalenia PZSDW, ASG WP, 1986 r.

potwierdzeń o przyjęciu ww. wiadomości;

- przyjmowanie od podwładnych meldunków o realizacji postawionych zadań oraz meldunków sytuacyjnych;

- gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie do osób funkcyjnych wiadomości o rozmieszczeniu, stanie i charakterze działań bojowych wojsk własnych i nieprzyjaciela, o wybuchach jądrowych, skażeniach promieniotwórczych i chemicznych, sytuacji meteorologicznej, radioelektronicznej i inżynierskiej;

- rozwiązywanie zadań operacyjnych niezbędnych do podjęcia decyzji i planowania operacji;

- uaktualnianie bazy danych.

Techniczne środki automatyzacji systemu powinny być rozmieszczone bezpośrednio w miejscach pracy poszczególnych osób funkcyjnych, z możliwością korzystania przez nich z zestawów wynośnych do pracy w innych pomieszczeniach.

Środki te powinny zapewnić ciągłość pracy osób funkcyjnych przez całą dobę.

W ramach SD i ZSD frontu zestawy środków automatyzacji powinny zabezpieczyć autonomiczną pracę na:

1. centrum dowodzenia bojowego i zarządu operacyjnego;

2. punktach dowodzenia szefa rozpoznania; dowódcy WRiA; wojsk OPL i lotnictwa; szefów WRE; wojsk chemicznych; inżynierskich; łączności;

3. grupy operacyjnej tyłów.

Doświadczenia z odbytych ćwiczeń pozwalają stwierdzić, że PZSDW F powinien umożliwić na przyjmowanie, przetwarzanie i przekazywanie informacji o:^{x/}

- naziemnych obiektach wojsk własnych - do 1000 obiektów;

- nieprzyjaciela - do 2000 obiektów.

Ponadto system ten powinien zapewnić przyjmowanie, przetwarzanie i przechowywanie informacji o wybuchach jądrowych, promieniotwórczym i chemicznym skażeniu terenu, a także o innych warunkach, w jakich prowadzone są działania bojowe.

Istnieje konieczność sprzężenia informacyjnego i technicznego PZSDW F z systemami kierowania /dowodzenia/ sztabu generalnego, sąsiednimi frontami, związkami operacyjnymi WOPK i współdziałającymi flotami morskimi.

x/ Płk K.Głab, Koncepcja polowego zautomatyzowanego systemu dowodzenia wojskami frontu ...", Biuletyn Informacyjny nr 2/129/, 1979, s. 32.

Zestawy i techniczne środki automatyzacji systemu powinny umożliwiać przechodzenie od zautomatyzowanych do niezautomatyzowanych metod pracy, z jednoczesnym zapewnieniem osobom funkcyjnym dowództwa frontu niezbędnej informacji wyjściowej. Ponadto powinny one zapewnić dostarczenie do adresata na SD, ZSD, TSD frontu informacji w czasie:

- I kategorii pilności - 10 min;
- II kategorii pilności - 20 min;
- III kategorii pilności - 60 min.^{x/}

Połowcy zautomatyzowany system dowodzenia wojskami frontu powinien zapewnić:^{xx/}

○ - skrócenie czasu na przygotowywanie niespodziewanych uderzeń na nieprzyjaciela;

- przyspieszenie organizacji i planowania przedsięwzięć w zakresie ochrony wojsk przed bronią masowego rażenia i odtwarzania zdolności bojowej ZO i ZT w warunkach oddziaływania tej broni;

- zwiększenie skuteczności walki ze środkami napadu jądrowego i radiotechnicznymi systemami nieprzyjaciela;

- zwiększenie tempa i manewrowości działań bojowych wojsk dzięki uwzględnieniu pełniejszych i aktualniejszych danych o sytuacji;

- zwiększenie efektywności walki ze środkami napadu powietrznego i niezawodności osłony wojsk własnych;

- przyspieszenie organizacji planowania i realizacji przedsięwzięć w zakresie bojowego, a także operacyjnego zabezpieczenia działań wojsk;

- usprawnienie organizacji i realizacji współdziałania;

- zwiększenie efektywności kierowania pracą tyłów, a także organizacji materiałowego, technicznego i medycznego zabezpieczenia wojsk.

Wprowadzanie do frontu nowych technicznych środków łączności i systemów łączności powinno odbywać się równoległe z doskonaleniem struktur organizacyjnych organów dowodzenia i systemów dowodzenia frontu.

System łączności frontu, jako składnik systemu dowodzenia, powinien zapewnić wymaganą żywotność, skrytość, operatywność, odporność na rozpoznanie i zakłócenia nieprzyjaciela oraz wymianę wszystkich rodzajów wiadomości.

x/ Tamże, s. 33.

xx/ Tamże, s. 31.

Powyższym wymaganiom może w całości sprostać polowy zautomatyzowany system łączności frontu /PZSL/.

Polowy zautomatyzowany system łączności frontu powinien w przyszłości zapewnić zarówno dowódcom, jak i sztabom ciągle utajnione dowodzenie, przy wykorzystaniu zautomatyzowanych i klasycznych środków dowodzenia, w warunkach stosowania przez nieprzyjaciela broni raketowo-jądrowej, precyzyjnego rażenia oraz środków WRE.

Aby PZSL mógł spełnić powyższe zadanie, powinien odpowiadać wymaganiom, strukturze, a także metodom pracy organów dowodzenia.

Niezależnie od powyższego, PZSL powinien umożliwić współpracę ze stacjonarnymi sieciami łączności państwa, tj. być kompatybilnym pod względem technicznym i teletransmisyjnym z sieciami użytku publicznego.

Ponadto PZSL powinien zapewnić zautomatyzowaną telefoniczną, teledacyjną i telekopiową łączność, przy wykorzystaniu różnych środków teletransmisyjnych /radiowych, radioliniowych, troposferycznych, przewodowych i łączności satelitarnej/.

Doskonalenie sieci telekomunikacyjnej systemu łączności powinno odbywać się stopniowo, etapami, bez osłabienia funkcjonujących systemów dowodzenia.

W pierwszym etapie należałoby zrealizować przejście od wykorzystywanych analogowych systemów łączności do analogowo-cyfrowych.

W drugim zaś etapie przejście od analogowo-cyfrowych systemów łączności do cyfrowo-analogowych.

Natomiast w trzecim etapie przejście od cyfrowo-analogowych do cyfrowych systemów łączności.

Sieć telekomunikacyjna PZSL frontu powinna obejmować, podobnie jak i w tradycyjnym systemie łączności, sieć pierwotną i funkcjonalne sieci wtórne.^{x/}

Sieć pierwotna PZSL powinna składać się z:

- podstawowej sieci łączności frontu o strukturze wielobocznej, typu "krata";
- bezpośrednich linii łączności o strukturze gwiazdzystej;
- przestrzennej sieci łączności.

Podstawowa sieć łączności powinna zapewnić kanały dla potrzeb wszystkich elementów ugrupowania operacyjnego frontu.

Bezpośrednie linie łączności powinny umożliwić organizację zautomatyzowanej łączności dalekosiężnej między węzłami łączności różnych stanowisk dowodzenia.

x/ Ogólna charakterystyka PZSDW i PZSL ZO, ASG 1986r.

Przestrzenna sieć łączności powinna zapewnić strefowy dostęp abonentów do systemu łączności za pomocą środków bezprzewodowych. Ponadto umożliwić prowadzenie utajnionych rozmów telefonicznych i transmisji danych, realizowanych w sposób zautomatyzowany oraz tradycyjny.

Funkcjonalne sieci wtórne mogą być organizowane na bazie potencjałów kanałów łączności, zawartych w sieciach pierwotnych oraz za pomocą urządzeń rozwiniętych w ramach węzłów łączności stanowisk dowodzenia.

W ramach PZSŁ istnieje możliwość zorganizowania następujących rodzajów funkcjonalnych sieci wtórnych: ^{x/}

- telefoniczna utajniona i nieutajniona;
- zautomatyzowana sieć telegraficzna;
- zautomatyzowana sieć transmisji danych /teledacyjna/;
- zautomatyzowana sieć telekopiowa /faksymilijna/.

Wyposażenie stanowisk dowodzenia frontu w nowoczesny sprzęt techniczny powinno spowodować:

- wydatne zwiększenie operatywności dowodzenia w złożonych warunkach i sytuacjach przez dostarczenie organom dowodzenia - w znacznie krótszym niż dotychczas czasie - wiarygodnych, zwiezłych i selektywnych informacji, niezbędnych do podejmowania optymalnych decyzji;

- istotne zwiększenie operatywności pracy sztabów w warunkach polowych;

- umożliwienie podwyższenia gotowości alarmowej i mobilizacyjnej oraz sprawności bojowej wojsk;

- znaczną poprawę działalności planistyczno-prognostycznej organów dowodzenia głównie przez stworzenie warunków do uwzględnienia wielowariantowych rozwiązań;

- obniżenie ryzyka przy podejmowaniu decyzji;

- zwiększenie efektywności ekonomicznej gospodarowania środkami materiałowymi i technicznymi;

- zwiększenie efektywności procesów szkoleniowo-dydaktycznych.

5. PROPOZYCJE WDROŻENIA I FUNKCJONOWANIA W CZASIE POKOJU ORGANÓW DOWODZENIA DOWÓDZTWA FRONTU O SKŁADZIE KOALICYJNYM

Aktualnie stosowany podczas ćwiczeń sposób tworzenia dowództwa frontu pozwala skrycie, stopniowo odpowiednio do potrzeb, terminowo i sprawnie podjąć zadania dowodzenia wojskami frontu, w tym także w układzie koalicyjnym. Jego poszczególne organa powstają głównie na bazie istniejących już w okresie pokoju w instytucjach centralnych MON struktur organizacyjnych, a także wydzielanych określonych funduszy osobowych z akademii wojskowych.

Proces ten zazwyczaj ma następujący przebieg:

W stałej gotowości bojowej w poszczególnych instytucjach wydzielających dowództwo frontu utrzymuje się aktualność dokumentacji alarmowej, sprawny system alarmowania oraz minimum 50% stanu ewidencyjnego w garnizonie. Zgodnie z odpowiednimi planami prowadzone jest szkolenie zgrywające i doskonalące, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień koalicyjnego współdziałania, których zakres i sposób realizacji określany jest przez Sztab Generalny WP.

W podwyższonej gotowości bojowej skrycie, pod pozorem treningów sztabowych, gier wojennych i ćwiczeń, wprowadza się całodobowo-zmianowy system pracy kierowniczej kadry dowództwa frontu, uaktualnia się dokumentację, rozwija zespół kierowania mobilizacją oraz kieruje grupę operacyjną frontu do Sztabu Generalnego WP, która po rozwinięciu wojennego systemu dowodzenia udaje się na SD frontu. Intensyfikuje się przygotowania do sprawnego podjęcia zadań dowodzenia wojskami frontu o składzie koalicyjnym. W tym okresie dowódcy i szefowie IC MON oraz akademii wojskowych, zgodnie z odpowiednimi planami, skierowują własnym transportem kadrę wchodzącą w skład obsady ZSD frontu do GZSB WP. Jednocześnie z kierowniczej kadry dowództwa frontu wydziela się grupę operacyjną ZSD, która wraz z niezbędnymi siłami i środkami łączności oraz zabezpieczenia, przegrupowuje się do zawczasu przygotowanego rejonu na terenie kraju, w celu stworzenia tam dogodnych warunków do przejęcia dowodzenia wojskami frontu.

W zależności od sytuacji, na specjalne zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP, zadanie to może być realizowane przez obsadę ZSD w pełnym składzie.

W gotowości bojowej zagrożenia wojennego wydzieloną kadrę dla dowództwa frontu skierowuje się do GZSB WP, skąd środkami transportu przegrupowuje się ją do ustalonych punktów zbiórki, skąd po sformo-

waniu kolumn zostaje przegrupowana do zapasowych rejonów alarmowych. Natomiast obsadę ZSD, jeżeli nie dokonano tego wcześniej, przegrupowuje się oddzielną kolumną do wyznaczonego rejonu.

W zapasowych rejonach alarmowych następuje częściowe rozwinięcie dowództwa w ramach SD i TSD, głównie CDB, Centrum Informacji, Grupy Kierunków i dyżurną służbę. Pozostała część dowództwa frontu jest w gotowości do przegrupowania do zasadniczego lub innego wyznaczonego rejonu. Wysyła się działające na korzyść frontu grupy operacyjne przejęcia dowodzenia i współdziałania do sztabów współdziałających armii sojuszniczych.

Po wprowadzeniu pełnej gotowości bojowej - skład osobowy dowództwa frontu, tworzący obsadę SD, przegrupowuje się do zasadniczego rejonu alarmowego lub na zarządzenie szefa Sztabu Generalnego WP do innego rejonu, a obsada osobowa ZSD realizuje zadania dowodzenia podległymi wojskami. Zgodnie z otrzymanym zadaniem /wytycznymi/ przełożonych następuje przejęcie w podporządkowanie określonych ZO armii sojuszniczych.

Innym sposobem tworzenia dowództwa frontu mogłoby być dostosowanie istniejącej struktury GZSB WP, względnie ustanowienie w jego miejsce dowództwa wojsk lądowych o strukturze zbliżonej do dowództwa frontu okresu wojny. Dowództwo to, w ramach rozwijania wojennego systemu dowodzenia wojskami, w miarę wprowadzania określonych stanów gotowości bojowej odpowiednio do potrzeb, byłoby uzupełniane do pełnych etatów okresu "W", przelastaczając się w dowództwo frontu.

W stosunku do obecnie realizowanych zadań przez GZSB WP, zadania okresu pokojowego nowopowstałej instytucji, nie powinny ulec istotnym zmianom. Jednak dla potrzeb koordynacji zamierzeń szkoleniowych, wymiany doświadczeń, prowadzenia studiów w ujęciu międzysojuszniczym w okresie pokoju, w strukturze dowództwa wojsk lądowych, powinien być powołany wydział /oddział/ do współpracy z wojskami sojuszniczymi państw - uczestników Układu Warszawskiego. Stanowiłby on równocześnie załączek strukturalny wydziału /oddziału/ przejmowania dowodzenia i współdziałania z wojskami sojuszniczymi po rozwinięciu wojennego systemu dowodzenia wojskami.

W proponowanym ujęciu obowiązujące dotychczas sposoby uzupełnienia poszczególnych organów dowodzenia dowództwa frontu funduszem osobowym do pełnych etatów wojennych mogłyby pozostać niezmiennymi.

Z A K O Ń C Z E N I E

Z przeprowadzonych badań z zakresu doskonalenia struktury organizacyjno-etatowej organów dowodzenia frontem o składzie koalicyjnym wynikają następujące wnioski:

1. Funkcje informacyjne wywierają zasadniczy wpływ na efektywność realizacji przez dowództwo frontu funkcji kierowniczych, a w nich - uwzględniając koalicyjny skład wojsk frontu - na terminowość włączenia w skład frontu i w jego system dowodzenia nowopodporządkowanych związków i oddziałów sojusznicznych o różnym składzie organizacyjnym, przeznaczeniu i możliwościach.

2. W doskonaleniu struktury organizacyjno-etatowej organów dowodzenia frontem, zasadniczy wysiłek powinien być skupiony na rozwiązaniu problemów sprawnego przejmowania dowodzenia związkami i oddziałami sojusznicznymi oraz kierowanie nimi w toku działań, a także bardzo dobrą znajomości języka rosyjskiego kierowniczej kadry dowództwa frontu.

3. Wyposażając stanowiska dowodzenia frontu w nowoczesny sprzęt techniczny, obok dążenia do wprowadzenia polowego zautomatyzowanego systemu dowodzenia wojskami frontu, wprowadzać na wyposażenie tychże stanowisk środki informacyjne wspomagające pracę dowództwa w systemie tradycyjnym, np. przez szerokie wykorzystanie mikrokomputerów.

4. Doskonalić procesy wdrażania i funkcjonowania w czasie pokoju organów dowodzenia frontu - aktualnie w toku usprawniania funkcjonowania już istniejących instytucji i ustaleń organizacyjnych tych procesów - perspektywicznie przez utworzenie odpowiedniego organu /instytucji/ zdolnego do wypełniania funkcji głównych i kierowniczych w okresie pokoju.

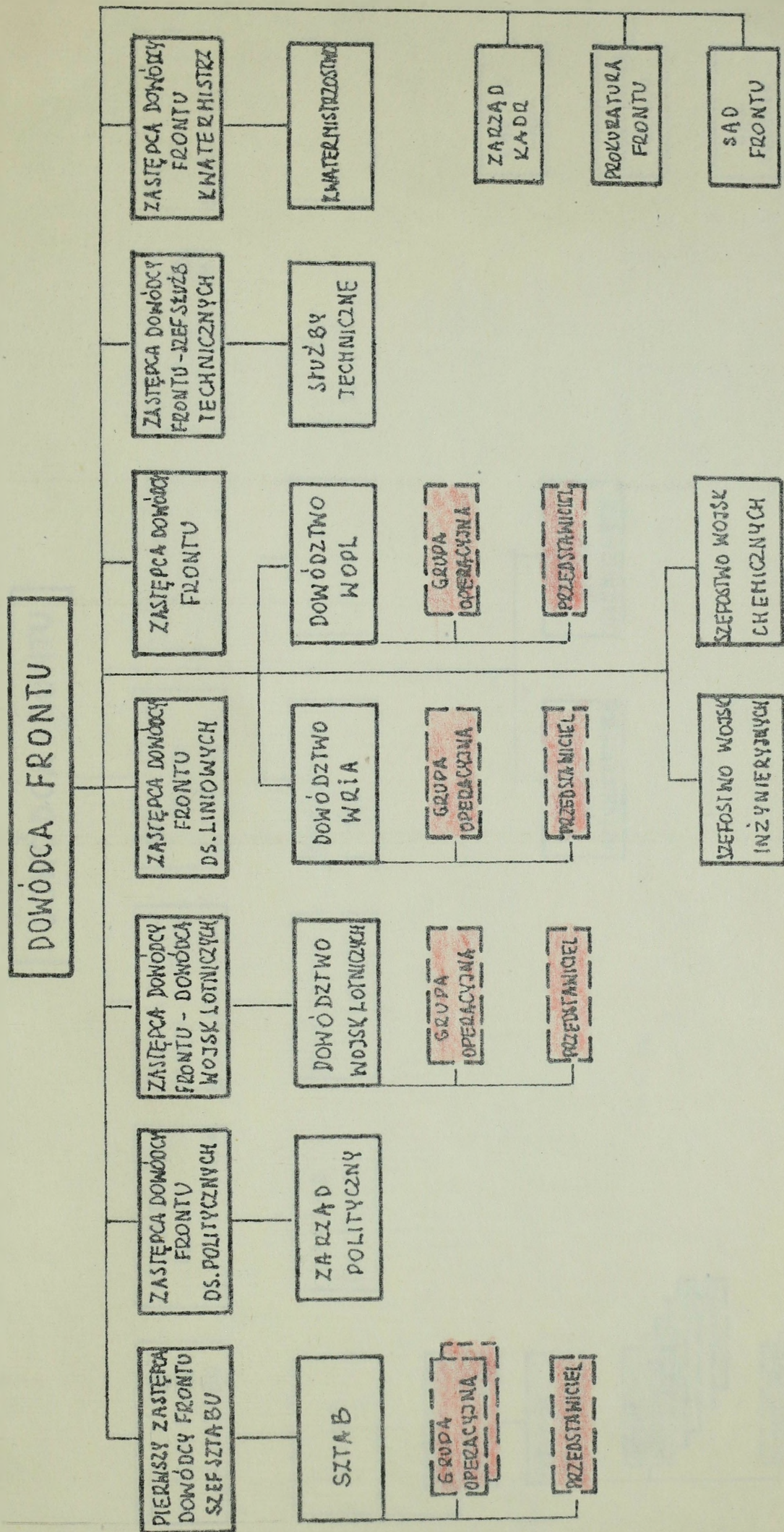
Niniejsze opracowanie ma charakter studium teoretycznego, głównie ze względu na obiektywne trudności wynikające z ograniczonych możliwości przeprowadzenia praktycznych badań metodami eksperymentu bądź ćwiczeń doświadczalnych. Ponadto nieustanny postęp i rozwój techniczny wymaga, aby w tym względzie prowadzić dalsze rozleglejsze treściowo i pogłębione badania o charakterze użytkowym.

W Y K A Z L I T E R A T U R Y

1. Przygotowanie i prowadzenie operacji zaczepnej frontu koalicyjnego, MON, Warszawa 1984.
2. Biuletyn Informacyjny Nr 1/119/, Sztab Gen.WP, Warszawa 1975.
3. Biuletyn Informacyjny Nr 3/135/, Sztab Gen.WP, Warszawa 1980.
4. L.Krzyżanowski, Podstawy nauki zarządzania, PWN, Warszawa 1985.
5. W.Mróz, Zarys kierowania i organizacji pracy dowódczej i sztabowej, Warszawa 1978.
6. Tymczasowa instrukcja o zasadach funkcjonowania i organizacji pracy dowództwa i sztabu frontu na polowych punktach dowodzenia, MON - GZSB, Warszawa 1983.
7. Charakterystyczne właściwości ZO o składzie koalicyjnym mające wpływ na organizację i realizację dowodzenia, ASG WP, Warszawa 1982.
8. Wykorzystanie polowego zautomatyzowanego systemu dowodzenia wojskami związku operacyjnego /PZSDW ZO/, ASG WP, Warszawa 1987.
9. Struktura organizacyjna organów dowodzenia armii, frontu i grupy operacyjnej /projekt/, ASG WP, Warszawa 1966.
10. Zbiór prac akademii 4/31, ASG WP, Warszawa 1965.
11. Zbiór prac akademii 1/36, ASG WP, Warszawa 1967.
12. Omówienie ćwiczeń: "WIOSNA-80", "LATO-82", "WIOSNA-85".
13. Sprawozdania z pracy grupy badawczej ds. organizacji systemów dowodzenia i struktur organizacyjnych nr 1-3 w okresie: 30.5. - 3.6.78r.; 3-5.6.78r.; 6-8.6.78r.

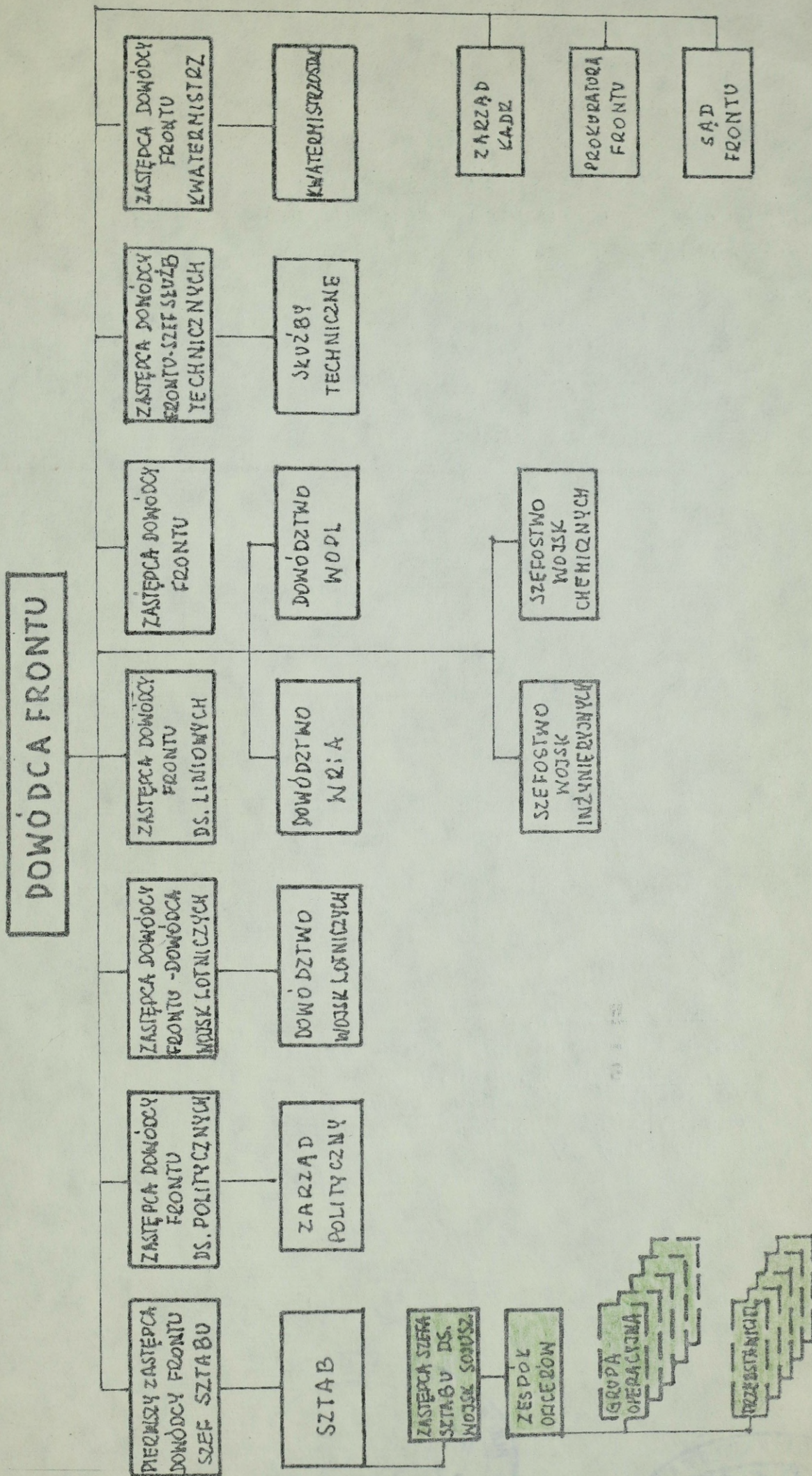
STRUKTURA ORGANIZACYJNA DOWÓDZTWA FRONTU

/ WARIANT I /

STRUKTURA ORGANIZACYJNA DOWÓDZTWA FRONTU

/ WARIANT II /

Wykonano w 3 egz.

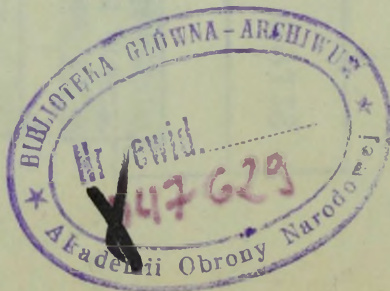
Egz.nr 1 - Szef Zarządu I Sztabu Gen.WP

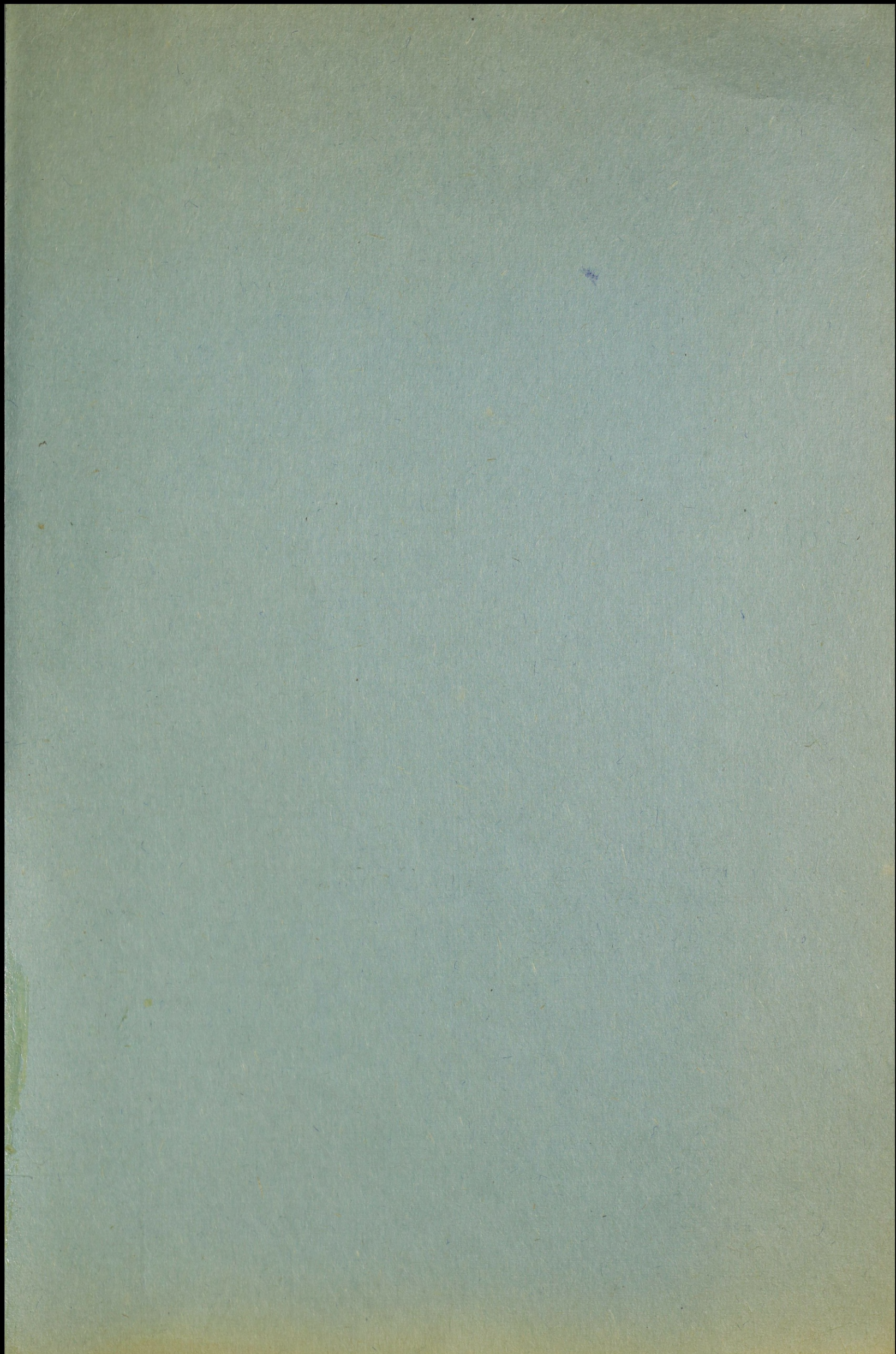
Egz.nr 2-3-Bibl.Nauk.OZS

Wyk. zespół oficerów

Druk.B.K dnia 25.02.88r.

Nr ks. 010/KD/88

р.к. 10/10/14